



**AZJA OBSZAREM
WIELKICH KONTRASTÓW**

**BLANDYNA
ZAJDLER**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania geografii dla szkoły podstawowej kl. VIII

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Elżbieta Miterka
Recenzja merytoryczna – Alicja Węsierska-Kwiecień
Agnieszka Stanuszkiewicz
dr Beata Rola
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji

Azja obszarem wielkich kontrastów

Cel ogólny

Pokazanie, dlaczego Azję nazywamy kontynentem wielkich kontrastów.

Cele szczegółowe

O. wyjaśnia terminy: rów tektoniczny, płyty litosfery, tsunami;

- wyjaśnia, dlaczego mówimy, że Azja to kontynent wielkich kontrastów;
- identyfikuje związki między przebiegiem granic płyt litosfery a występowaniem rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami;
- formułuje twierdzenia o zaobserwowanych prawidłowościach w rozmieszczeniu wulkanów;
- dyskutuje na temat sposobów zapobiegania tragicznym skutkom trzęsień ziemi i tsunami.

Metody/Techniki/Formy pracy

Lekcja ćwiczeniowa, praca z mapą, stoliki eksperckie, praca w grupie.

Środki dydaktyczne

Podręcznik, atlas geograficzny.

Opis przebiegu lekcji

1. Faza wstępna

N. prosi o zapisanie pierwszego skojarzenia ze słowem kontrast, jakie uczniom przyszło do głowy.

U. przypinają skojarzenia na tablicy.

N. prosi o wyjaśnienie, czym jest kontrast, używając określeń najczęściej pojawiających się na tablicy, które zostały podane jako wytłumaczenie.

U. wyjaśniają pojęcie kontrastu.

N. zadaje pytanie: *Jak sądzicie, dlaczego mówi się, że Azja jest kontynentem kontrastów?*

Jednocześnie sugeruje uczniom, aby uważnie przyjrzeć się mapie hipsometrycznej.

U. tworzą listę kontrastów Azji.

2. Faza wykonawcza

N. dzieli klasę na grupy 4-osobowe, rozdaje im po jednym elemencie, np. najwyższe wysokości w m n.p.m., zróżnicowanie kulturowe, wielkie formy terenu, najwyższe szczyty i depresje, najdłuższe rzeki, największe półwyspy i prosi grupę o uzasadnienie, dlaczego otrzymany element jest faktycznie kontrastem.

N. wyjaśnia, że na lekcji zajmą się ukształtowaniem terenu i wykazaniem, jakie czynniki zdecydowały o takim ukształtowaniu powierzchni.

Grupa 1. Niziny w Azji

Wypiszcie nazwy największych nizin Azji i określcie ich położenie, a następnie porównajcie z nizinami w Europie.

Grupa 2. Wyżyny w Azji

Wypiszcie nazwy największych wyżyn i opiszcie ich położenie, a następnie porównajcie z wyżynami Europy.

Grupa 3. Góry w Azji

Opiszcie przebieg i nazwy łańcuchów górskich Azji z uwzględnieniem ich wysokości n.p.m. i porównajcie z górami Europy.

Grupa 4* Procesy wewnętrzne modelujące powierzchnię Azji

Jesteście specjalistami od wyjaśnienia, jakie procesy wewnętrzne modelują powierzchnię Azji. Opiszcie granice płyt litosfery i miejsca występowania rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami.

U. pracują w grupach po 10 minut, zmieniają grupy i prezentują swoje ustalenia kolegom, po prezentacji wracają do swoich grup.

N. formułuje twierdzenia o zaobserwowanych prawidłowościach w rozmieszczeniu wulkanów.

U. wyjaśniają, jakie występują prawidłowości (na granicy płyt litosfery).

Uczniowie pracują w grupach przez 3 minuty, dyskutują i tworzą listę skutków wybuchów wulkanów i trzęsień ziemi na ukształtowanie powierzchni zarówno dla gospodarki, jak i mieszkańców. Wskazana jest w tym momencie przydatność tej wiedzy, np. o tsunami. Nauczyciel powinien wyjaśnić, dlaczego ta wiedza jest ważna.

3. Faza podsumowująca

Następuje dyskusja na temat sposobów zapobiegania tragicznym skutkom trzęsień ziemi i tsunami oraz wyjaśnienie, jak rozpoznać, że zbliża się tsunami.

Komentarz metodyczny

Na pierwszej lekcji wyjaśniamy, jakimi metodami pracujemy w klasie VIII i rozpoczynamy lekcję mapą myśli, wykazując (na podstawie mapy hipsometrycznej oraz map tematycznych), że Azja jest obszarem wielkich geograficznych kontrastów. Tworzymy listę wielkich różnic. Na drugiej lekcji wyjaśniamy uczniom, że zajmą się wykazaniem na przykładzie ukształtowania powierzchni, że Azja jest kontynentem kontrastów, a więc porządkujemy wiedzę i wskazujemy na związki między przebiegiem granic płyt litosfery a występowaniem rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi (nawiązujemy do Islandii) i tsunami, na tej podstawie uczeń formułuje twierdzenia

o zaobserwowanych prawidłowościach w ich rozmieszczeniu. Zadanie 1, 2, 3 jest przewidziane dla uczniów słabych, a zadanie 4 dla dobrych.

Ważne

Uczniowie ze SPE pracując w grupach, realizują wymagania zgodnie z Pp.:

Interpretowanie map różnej treści, w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych.

Kompetencje

Matematyczne i z zakresu nauk przyrodniczych oraz przedsiębiorczości, a także społeczne, językowe, cyfrowe.